

Gieten-Bloemakkers Een Verkennend Archeologisch Onderzoek

dr. Johan Jelsma
drs. Caroline Tulp

rapport 2003-01/4

januari 2003

de steekproef

archeologisch onderzoeks-
en adviesbureau

Gieten-Bloemakkers
Een Verkennend Archeologisch Onderzoek

Een onderzoek in opdracht van de
gemeente Aa en Hunze.

januari 2003
rapportnummer 2003-01/4
tekst door dr. Johan Jelsma en
drs. Caroline Tulp

De Steekproef, Archeologisch
Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn
telefoon 050 - 5779784
fax 050 - 5779786
internet www.desteckproef.nl
e-mail info@desteckproef.nl

Inleiding

Locatie

Het onderzoeksgebied ligt rond het Noordvlees gebouw aan de rand van Gieten, direct ten zuiden van de Zuideresch. Ten zuidwesten van het gebied loopt de weg N34. De straat Doolhof begrenst het plangebied aan de noordwestkant (zie Figuur 1). Rond het bedrijfspand ligt grasland en een parkeerterrein. Een deel van het onderzochte gebied bestaat uit een houtwal. Ten zuiden van de houtwal ligt een perceel akkerland. Het plangebied heeft een totale omvang van ongeveer 1,8 hectare. De RD-centrumcoördinaten zijn 247,25/557,20.

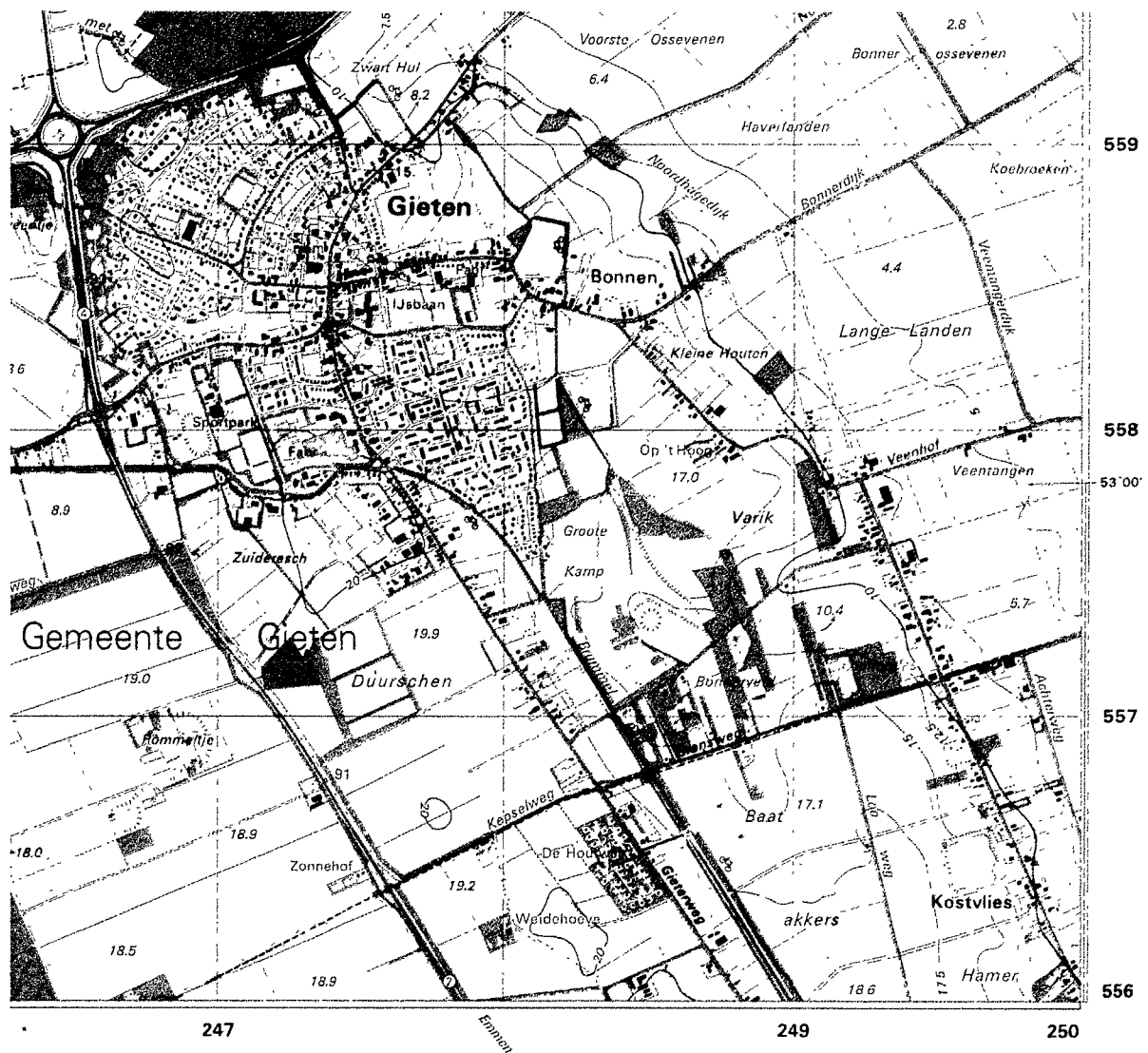
De bodem bestaat uit een veldpodzol met leemarm tot zwak lemig fijn zand (classificatie bodemkaart Hn21 met grondwatertrap VI). Het terrein ligt ongeveer 19 meter boven het NAP.

Uit het plangebied zelf zijn geen vondstmeldingen in het Centraal Archeologisch Archief (CAA) of in het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) aanwezig. Aan de overzijde van de N34 ligt een terrein met bewoningssporen uit de nieuwe steentijd (CMA-12G-A13, ARCHIS 14139; RD-coördinaten 247,25/556,85). Hier zijn in het verleden vuurstenen werktuigen, een stenen bijl en aardewerk aangetroffen (ARCHIS 210).

Aanleiding en doel

Dit onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van de gemeente Aa en Hunze, vertegenwoordigd door de heren Ch. Houx en W. Roggeveen. De aanleiding is de uitbreiding van het Noordvlees bedrijfspand en het plan tot de aanleg van een nieuwe, meer zuidelijke, houtwal.

Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen en het bepalen van de kwaliteit van eventuele archeologische sporen in dit gebied.

Figuur 1. Gieten, Bloemakkers: overzichtskaart 1 : 25000. Het onderzoeksgebied is in rood aangegeven. [Naar: Topografische Dienst. 1992. *Grote Provincie Atlas 1:25000 Drenthe*. Tweede editie. Groningen, Wolters-Noordhoff]

Methoden en technieken

Het meetsysteem

In het midden van de houtwal is een raai boringen uitgezet (nummers 5 tot en met 8). Tussen de boringen zit steeds een afstand van 40 meter. Op 35 meter ten noorden van deze raai ligt Raai II (boornummers 2 en 3).

Ongeveer 35 meter ten noorden van de tweede raai vinden we boornummer 1. Ten zuiden van de houtwal zijn nog drie boringen geplaatst (nummers 9 tot en met 11). Voor de boorlocaties wordt verwezen naar Figuur 2.

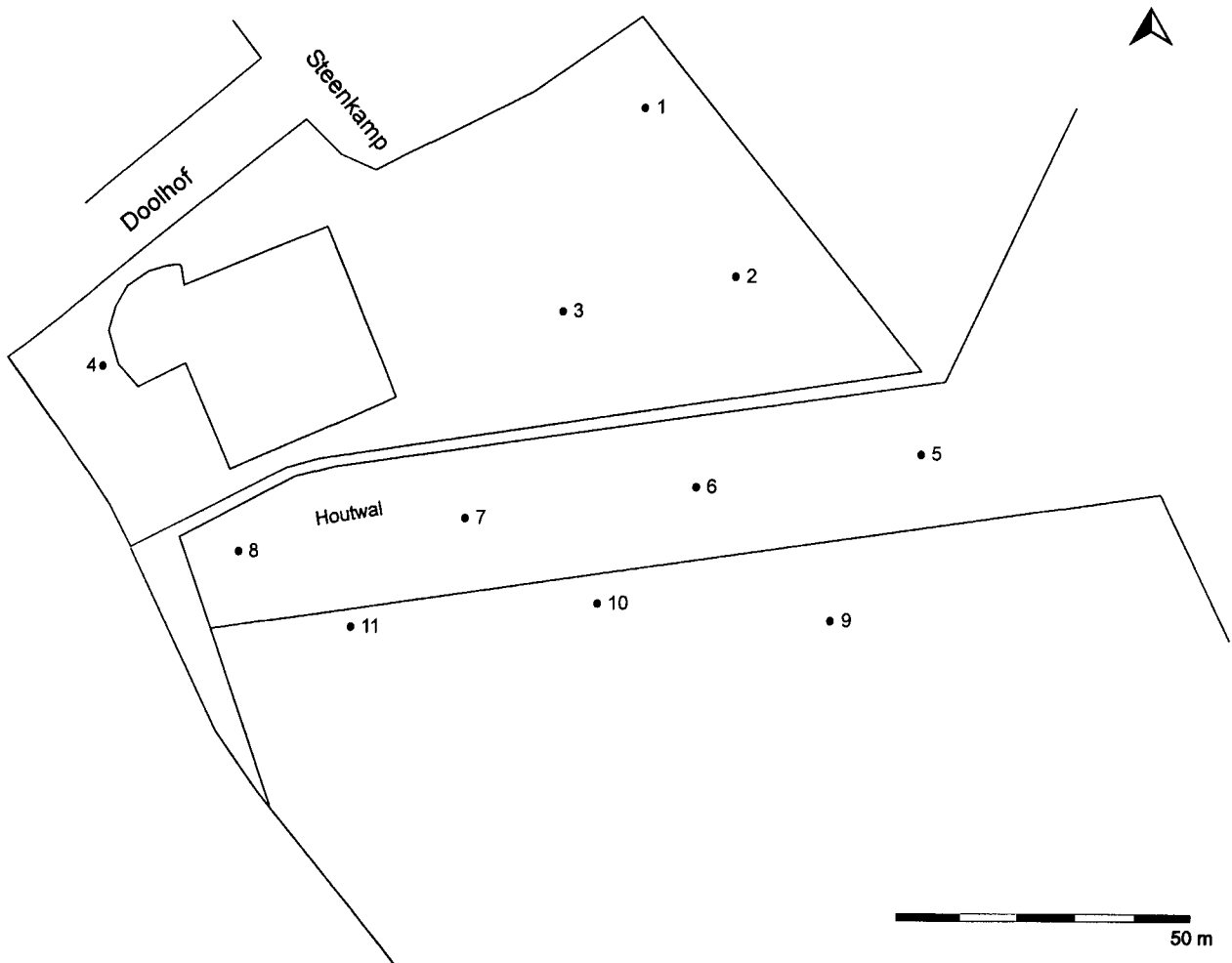
Werkwijze

Er zijn grondboringen uitgevoerd met een 8 cm Edelmanboor; hiermee is de kwaliteit van de bodem bepaald. De opgeboorde grond werd op een 4 mm zeef onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren, zoals bewerkt of verbrand vuursteen, verbrand bot, houtskool of aardewerk. De boringen zijn tot in de C-horizont voortgezet. In totaal zijn elf boringen geplaatst. Tevens is op het noordelijke deel van het akkerperceel een veldkartering uitgevoerd.

Resultaten

Het veldwerk werd vond plaats op 14 januari 2003. De resultaten per boring zijn weergegeven in de Appendix. Op boorlocatie 6 (in de houtwal) is nog een A-horizont (uitspoelingslaag) en een B-horizont (inspoelingslaag) aanwezig. In boringen 5 en 9 is nog een restant van de B-horizont te zien. In de andere boringen is vaak nog iets van een B-horizont zichtbaar, maar deze laag is vermengd of verstoord.

Zowel bij de boringen als tijdens het veldkarteren zijn geen archeologische vondsten gedaan.

Figuur 2. Gieten, Bloemakkers: situatietekening met de boorlocaties. De uitgevoerde boringen zijn met genummerde punten weergegeven.

Conclusies en advies

Tijdens het veldwerk is gebleken dat de bodem in het westelijke en noordelijke deel van het plangebied grotendeels is verstoord. Van het oorspronkelijke podzolprofiel is hier weinig meer te zien. In het oostelijke deel van de houtwal en op het akkerperceel bevindt de bodem zich in betere conditie.

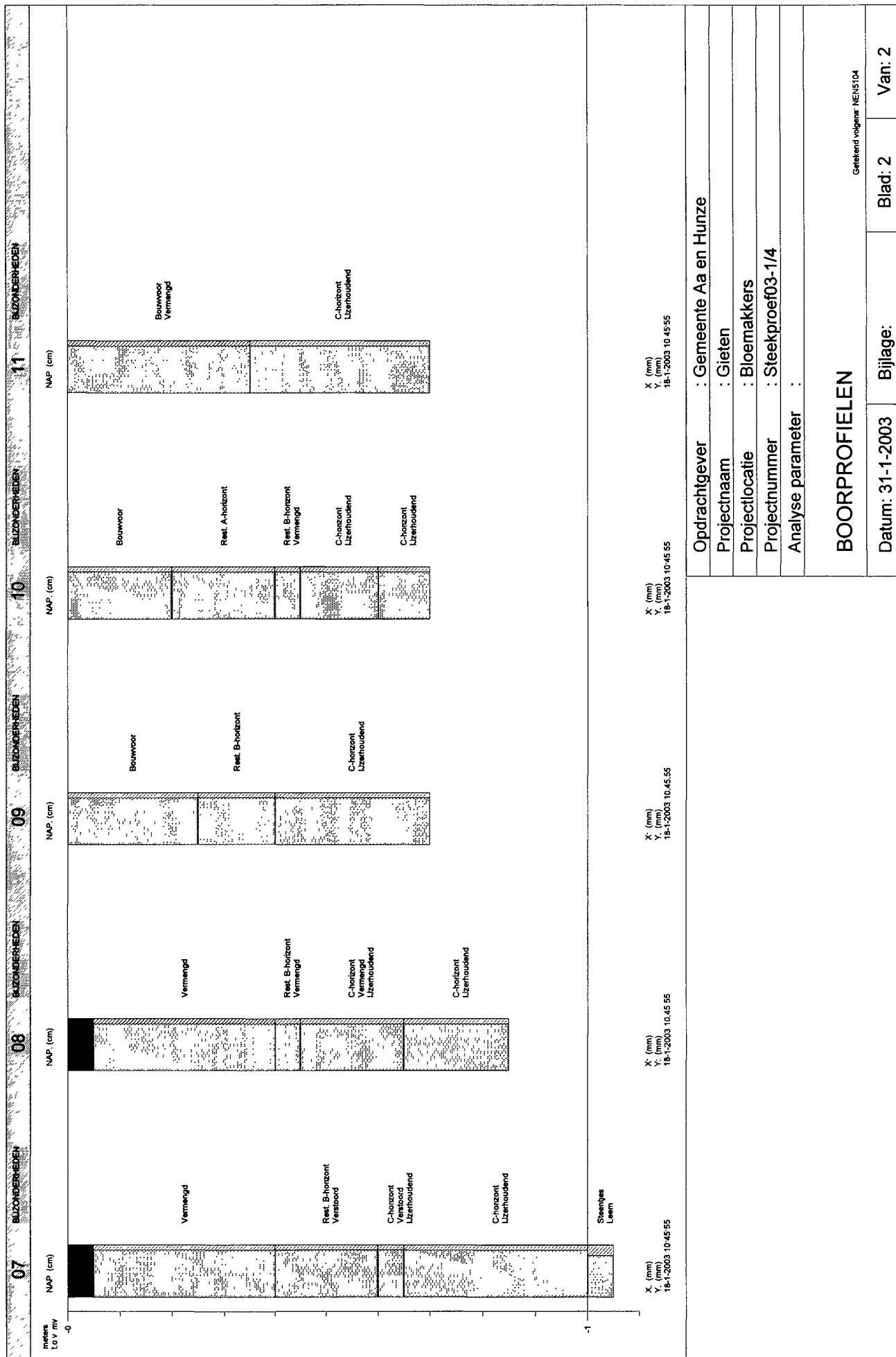
Voor het westelijke en noordelijke deel van het gebied geldt dat, gezien de slechte staat van het bodemprofiel en de afwezigheid van archeologische vondsten, de kans op onverstoorde archeologische grondsporen zeer klein is. Op basis van de huidige stand van kennis zijn beschermende c.q. beperkende maatregelen op deze delen van Gieten-Bloemakkers niet wetenschappelijk verdedigbaar. Archeologisch vervolgonderzoek wordt hier niet zinvol geacht.

Ter hoogte van de oostelijke helft van de houtwal en het noordoostelijke deel van het akkerperceel (boringen 5, 6, 9 en 10) is de bodem nog in redelijke gave staat. Mochten hier grondwerkzaamheden plaatsvinden, dan wordt geadviseerd deze onder archeologische begeleiding uit te laten voeren. Het is noodzakelijk de provinciaal archeoloog tijdig op de hoogte te stellen van de aard en het tijdstip van de uit te voeren werkzaamheden.

Appendix

Gieten, Bloemakkers: boorprofielen en bodembeschrijving volgens NEN5104.

TABEL OVERZICHT VELDWAARNEMINGEN

Opdrachtgever : Gemeente Aa en Hunze
Projectnaam : Gieten
Projectnummer : Steekproef03-1/4
Projectlocatie : Bloemakkers

Meetpunt	Traject (cm-mv)		Grondsoort	Kleur	Bijzonderheden(mate) Geur(sterkte)
01 Boring	0 -	30	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	IJzerhoudend Verstoord Bouwvoor
	30 -	50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	50 -	60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR4/2 bruin	Rest. A-horizont
	60 -	85	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	Vermengd B-horizont
	85 -	95	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	Steentjes C-horizont IJzerhoudend
02 Boring	0 -	20	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Verstoord Puin 1-5 % Bouwvoor
	20 -	50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	50 -	60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	Vermengd Rest. B-horizont
03 Boring	60 -	95	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	C-horizont
	0 -	20	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	Opgebracht Verstoord
	20 -	30	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Verstoord
	30 -	50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	C-horizont IJzerhoudend
04 Boring	0 -	50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Verstoord Bouwvoor
	50 -	80	LEEM, sterk zandig	7.5GY5/1 grijs	Puin 1-5 % Verstoord
	80 -	110	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	Verstoord C-horizont
05 Boring	0 -	5	Bosgrond		
	5 -	50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	50 -	70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	Rest. B-horizont
	70 -	100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	IJzerhoudend C-horizont
06 Boring	0 -	5	Bosgrond		
	5 -	40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	40 -	60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR4/2 bruin	Rest. A-horizont
	60 -	80	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	B-horizont
	80 -	90	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	C-horizont
	90 -	105	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	IJzerhoudend C-horizont
07 Boring	0 -	5	Bosgrond		
	5 -	40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Vermengd
	40 -	60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	Rest. B-horizont Verstoord
	60 -	65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	IJzerhoudend Verstoord
	65 -	100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	C-horizont IJzerhoudend
	100 -	105	ZAND zeer fijn, sterk siltig	2.5Y6/2 lgrijs	C-horizont Steentjes Leem
08 Boring	0 -	5	Bosgrond		
	5 -	40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Vermengd
	40 -	45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	Rest. B-horizont Vermengd
	45 -	65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	C-horizont Vermengd
	65 -	85	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	IJzerhoudend C-horizont IJzerhoudend

TABEL OVERZICHT VELDWAARNEMINGEN

Opdrachtgever : Gemeente Aa en Hunze
Projectnaam : Gieten
Projectnummer : Steekproef03-1/4
Projectlocatie : Bloemakkers

Meetpunt	Traject (cm-mv)		Grondsoort	Kleur	Bijzonderheden(mate) Geur(sterkte)
09 Boring	0	- 25	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor
	25	- 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	Rest. B-horizont
	40	- 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	C-horizont IJzerhoudend
10 Boring	0	- 20	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor
	20	- 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR4/2 bruin	Rest. A-horizont
	40	- 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	Rest. B-horizont
	45	- 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	Vermengd C-horizont IJzerhoudend
	60	- 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	IJzerhoudend C-horizont
11 Boring	0	- 35	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Vermengd Bouwvoor
	35	- 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	IJzerhoudend C-horizont

Tabel Overzicht Bijzonderheden

Opdrachtgever : Gemeente Aa en Hunze
 Projectnaam : Gieten
 Projectnummer : Steekproef03-1/4
 Projectlocatie : Bloemakkers

BIJZONDERHEID	MEETPUNT	TRAJECT (cm-mv)	GRONDSOORT	KLEUR	GEUR(STERKTE)
B-horizont	01	60 - 85	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	
	06	60 - 80	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	
Bouwvoor	01	0 - 30	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	02	0 - 20	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	04	0 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	09	0 - 25	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	10	0 - 20	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	11	0 - 35	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
C-horizont	01	85 - 95	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	02	60 - 95	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	03	30 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	04	80 - 110	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	05	70 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	06	80 - 90	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	
	07	60 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	08	45 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	09	40 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	
	10	45 - 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	
	11	35 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
IJzerhoudend	01	0 - 30	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	03	30 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	05	70 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	06	90 - 105	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	07	60 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	08	45 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	09	40 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	
	10	45 - 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	
	11	35 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
Leem	07	100 - 105	ZAND zeer fijn, sterk siltig	2.5Y6/2 lgrijs	
Opgebracht	03	0 - 20	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	
Puin 1-5 %	02	0 - 20	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	04	50 - 80	LEEM, sterk zandig	7.5GY5/1 grijs	
Rest. A-horizont	01	50 - 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR4/2 bruin	
	06	40 - 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR4/2 bruin	
	10	20 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR4/2 bruin	
Rest. B-horizont	02	50 - 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	
	05	50 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	
	07	40 - 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	
	08	40 - 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	
	09	25 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	
	10	40 - 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	
Steen-tjes	01	85 - 95	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/6 lbruin	
	07	100 - 105	ZAND zeer fijn, sterk siltig	2.5Y6/2 lgrijs	
Vermengd	01	60 - 85	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	
	02	50 - 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	
	07	5 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	08	5 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	10	40 - 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	
	11	0 - 35	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
Verstoord	01	0 - 30	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	02	0 - 20	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	03	0 - 20	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	
	04	0 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	
	07	40 - 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/4 dbruin	